

รายวิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

รหัสวิชา ว22102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 โลกและการเปลี่ยนแปลง

เรื่อง การผูกพันอยู่กับที่ทางกายภาพและทางเคมีของหิน

ครูผู้สอน ครูอรรณชัย ศิริวัฒนศักดิ์ดินา

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 โลกและการเปลี่ยนแปลง

**การผูกพันอยู่กับที่ทางกายภาพ
และทางเคมีของหิน**

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายกระบวนการผูกพันอยู่กับที่ทางกายภาพของ
หินจากแบบจำลอง และเชื่อมโยงกับสถานการณ์จริง
ในธรรมชาติ

จุดประสงค์การเรียนรู้

2. อธิบายกระบวนการผูกพันอยู่กับที่ทางเคมีของหิน
จากแบบจำลอง และเชื่อมโยงกับสถานการณ์จริง
ในธรรมชาติ

ภาพที่ 1 เศษหินที่ผุพังอยู่บริเวณเชิงเขา

ที่มา: [www.pixabay.com/Herbert Bieser](http://www.pixabay.com/Herbert+Bieser)

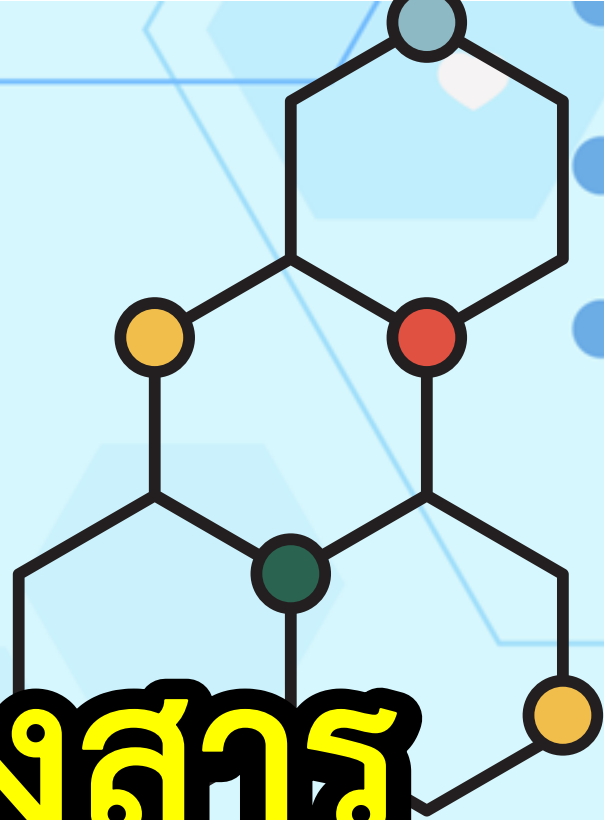
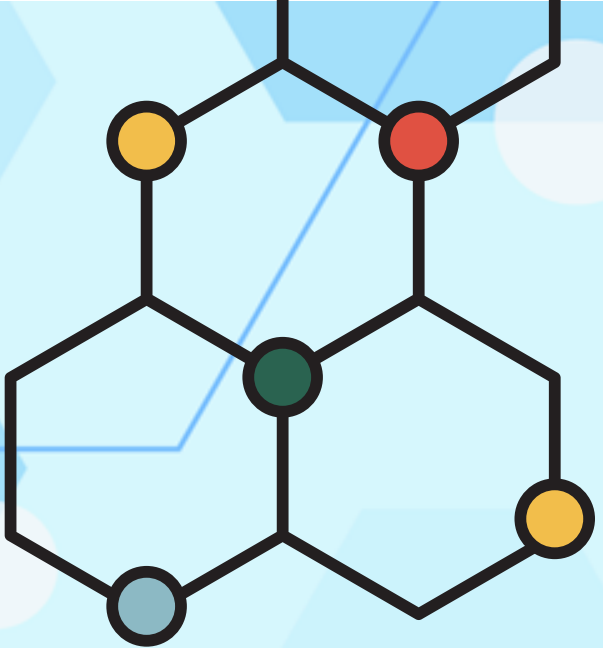

ภาพที่ 2 หินที่มีลักษณะเว้าแหว่งเป็นรูร่องลึกลงไปเนื้อหิน

ที่มา: www.pixabay.com/Herbert Bieser

การเปลี่ยนแปลงของหิน บริเวณดั่งกล่าว เกิดขึ้นได้อย่างไร

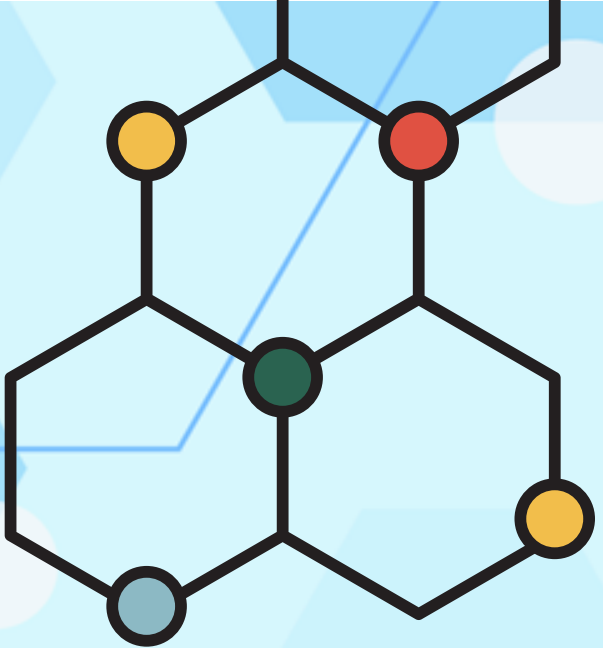

ทบทวนความรู้เกี่ยวกับ

การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของสาร

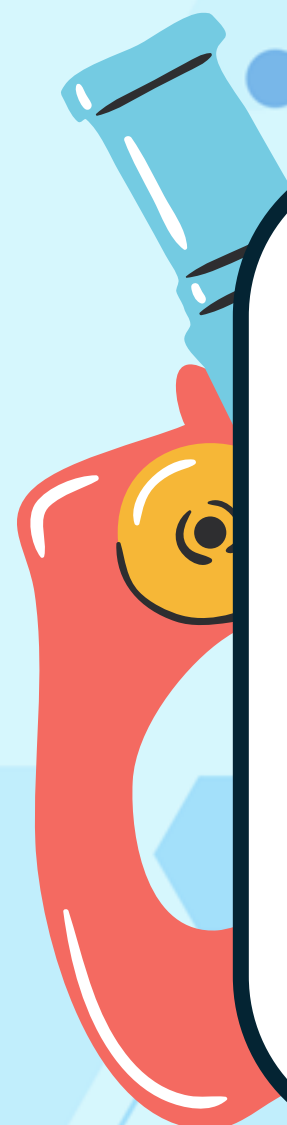
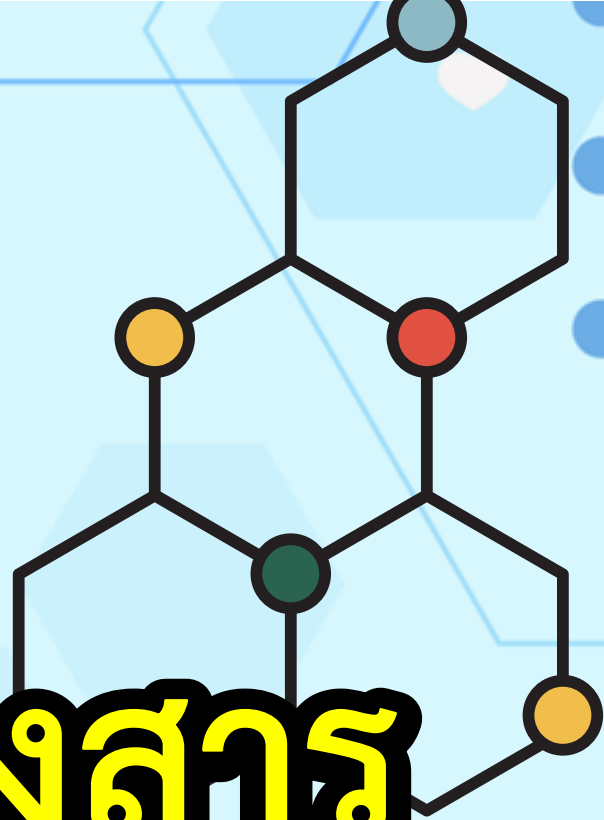
1. เมื่อสสารได้รับความร้อนจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

สสารจะขยายตัว

ทบทวนความรู้เกี่ยวกับ

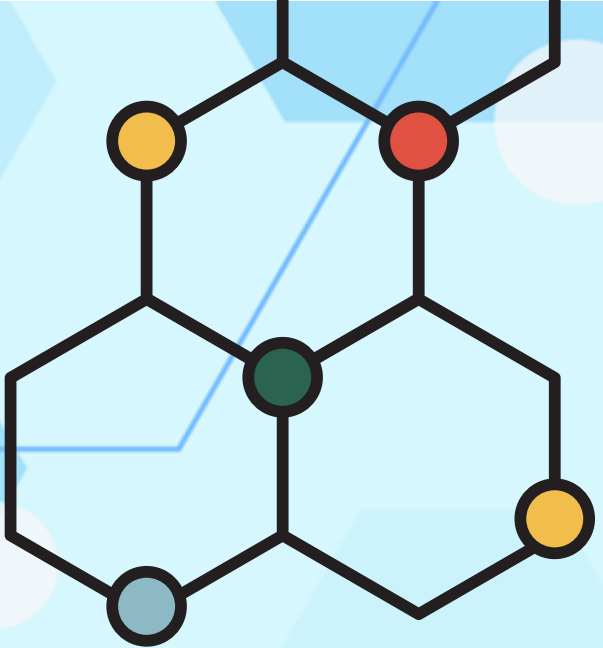
การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของสาร

2. เมื่อสารสูญเสียความร้อนจะมีการเปลี่ยนแปลง
อย่างไร

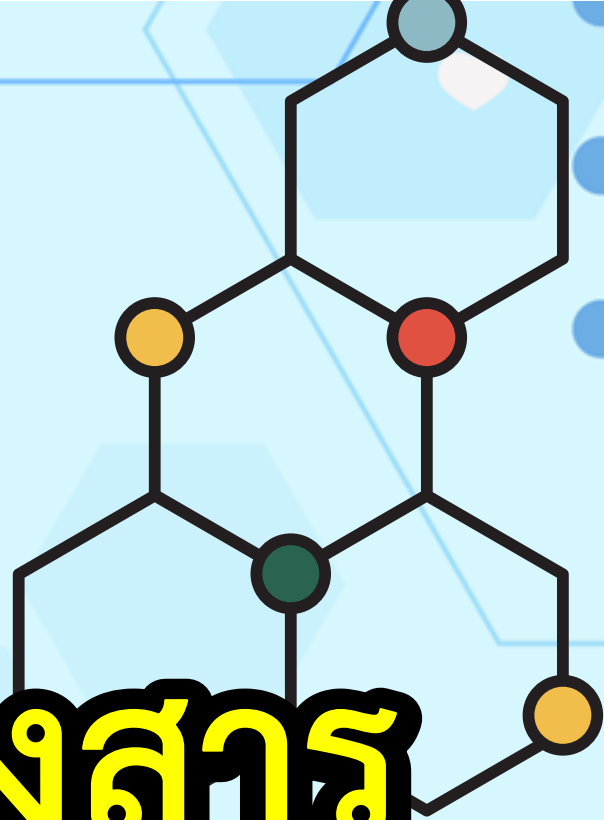
สารจะหดตัว

ทบทวนความรู้เกี่ยวกับ

การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของสาร

3. เมื่อน้ำเปลี่ยนสถานะจากของเหลวเป็นของแข็ง
ปริมาตรของน้ำเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

ปริมาตรของน้ำจะเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นสมบัติเฉพาะของน้ำ
ที่แตกต่างจากสารทั่วไป

ทบทวนความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางเคมีของสาร

1. การเกิดสนิมเหล็กที่ตะปู
2. การหยดกรดไปที่พื้นกระเบื้องแล้วเกิดฟองแก๊ส
3. การที่น้ำเปลี่ยนสถานะจากของเหลวเป็นของแข็ง

ตอบ การเกิดสนิมเหล็กที่ตะปู และการหยดกรดไปที่พื้นกระเบื้อง
แล้วเกิดฟองแก๊ส

สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน (KSA)

อธิบายหลักการสำคัญของการผูกพันอยู่กับที่ของหิน
ทั้งทางกายภาพและทางเคมี โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต
และจากแบบจำลอง และเชื่อมโยงคำอธิบายกับสถานการณ์จริง
ในธรรมชาติ (ส 2.1.3)

ใบกิจกรรมที่ 1

เรื่อง การผูกพันอยู่กับที่ทางกายภาพและ
ทางเคมีของหินเกิดขึ้นได้อย่างไร

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ใบกิจกรรมที่ 1 เรื่อง การผูกพันอยู่กับที่ทางกายภาพและทางเคมีของหินเกิดขึ้นได้อย่างไร

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง โลกและการเปลี่ยนแปลง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การผูกพันอยู่กับที่ทางกายภาพและทางเคมีของหิน

รายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รหัสวิชา ว22102 ภาคเรียนที่ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

จุดประสงค์

1. อธิบายกระบวนการผูกพันอยู่กับที่ทางกายภาพของหินจากแบบจำลอง และเชื่อมโยงกับสถานการณ์จริงในธรรมชาติ
2. อธิบายกระบวนการผูกพันอยู่กับที่ทางเคมีของหินจากแบบจำลอง และเชื่อมโยงกับสถานการณ์จริงในธรรมชาติ

ตอนที่ 1 กระบวนการผูกพันอยู่กับที่ทางกายภาพของหิน

วัสดุและอุปกรณ์

1. ดินน้ำมัน	2 ก้อนเล็ก
2. ปูนปลาสเตอร์	ประมาณ 500 g (ขึ้นอยู่กับขนาดของแก้วน้ำ)
3. แก้วน้ำแบบกระดาด	2 ใบ
4. ลูกโป่งขนาดเล็ก	2 ใบ
5. ดินสอ	1 แท่ง
6. กรรไกร	1 เล่ม
7. ยางรัดของ	2 เส้น
8. ข้อนพลาสติกหรือแท่งไม้สำหรับ คนส่วนผสม	1 อัน
9. หลอดฉีดยาขนาด 50 cm ³ หรือ 100 cm ³	1 อัน
10. ปีกเกอร์ขนาด 250 cm ³	1 ใบ
11. น้ำสะอาด	ประมาณ 500 m ³ (ขึ้นอยู่กับปริมาณปูนปลาสเตอร์หรือขนาดแก้ว น้ำที่ใช้)

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. จัดเตรียมลูกโป่ง จำนวน 2 ใบ และใช้หลอดฉีดยาบรรจุน้ำลงในลูกโป่ง ใบละ 100 ลูกบาศก์เซนติเมตร แล้วใช้ยางรัดของมัดบริเวณปากลูกโป่งทั้ง 2 ใบ ให้แน่น
2. นำปลายดินสอเจาะรูที่บริเวณกึ่งกลางของก้นแก้วน้ำ จำนวน 2 ใบ

กิจกรรมที่ 1

การผูกพันอยู่กับที่ทางกายภาพและทางเคมี
ของหินเกิดขึ้นได้อย่างไร

จุดประสงค์ ของกิจกรรมนี้

จุดประสงค์

1. อธิบายกระบวนการผู้ฟังอยู่กับที่ทางกายภาพ
ของหินจากแบบจำลอง และเชื่อมโยงกับ
สถานการณ์จริงในธรรมชาติ

จุดประสงค์

2. อธิบายกระบวนการผูกพันอยู่กับที่ทางเคมี
ของหินจากแบบจำลอง และเชื่อมโยงกับ
สถานการณ์จริงในธรรมชาติ

อุปกรณ์ การทำกิจกรรม

วัสดุและอุปกรณ์

1. ดินน้ำมัน

2. ปูนพลาสติกเตอร์

3. แก้วน้ำแบบกระดาศ

4. ลูกโป่งขนาดเล็ก

2 ก้อนเล็ก

ประมาณ 500 g

(ขึ้นอยู่กับขนาดของแก้วน้ำ)

2 ใบ

2 ใบ

วัสดุและอุปกรณ์

5. ดินสอ	1	แท่ง
6. กรรไกร	1	เล่ม
7. ยางรัดของ	2	เส้น
8. ช้อนพลาสติกหรือแท่งไม้สำหรับคนส่วนผสม	1	อัน

วัสดุและอุปกรณ์

9. หลอดฉีดยาขนาด 50 cm^3 1 อัน หรือ 100 cm^3

10. ปีกเกอร์ขนาด 250 cm^3 1 ใบ

11. น้ำสะอาดประมาณ 500 cm^3

(ขึ้นอยู่กับปริมาณปูนปลาสเตอร์หรือขนาดแก้วน้ำที่ใช้)

วิธีการดำเนินงานกิจกรรม

มีขั้นตอนอย่างไร

วิธีการดำเนินกิจกรรมมีขั้นตอนอย่างไร

ตอนที่ 1

1. สร้างแบบจำลองการผูกพันอยู่กับที่ทางกายภาพของหิน จากนั้นร่วมกันอภิปรายเพื่อลงข้อสรุปเกี่ยวกับกระบวนการผูกพันอยู่กับที่ทางกายภาพของหิน โดยใช้แบบจำลองประกอบการอธิบาย และนำเสนอ

นักเรียนต้องสังเกตหรือรวบรวม **ตอนที่ 1**

สังเกตการเปลี่ยนแปลงของน้ำในลูกโป่ง

การเปลี่ยนแปลงของแก้วน้ำจากแบบจำลอง

วิธีการดำเนินกิจกรรมมีขั้นตอนอย่างไร

ตอนที่ 2

1. สร้างแบบจำลองกระบวนการผูกพันอยู่กับที่ทางเคมีของหิน จากนั้นร่วมกันอภิปรายเพื่อลงข้อสรุปเกี่ยวกับกระบวนการผูกพันอยู่กับที่ทางเคมีของหิน โดยใช้แบบจำลองประกอบการอธิบาย และนำเสนอ

นักเรียนต้องสังเกตหรือรวบรวม **ตอนที่ 2**

สังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นบนหินปูน
เมื่อหยดน้ำกลั่นและกรดซัลฟิวริกเจือจาง

ลงบนหินปูน

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

รายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รหัสวิชา ว22102 ภาคเรียนที่ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1. ผลการอภิปรายเกี่ยวกับการนำแก้วน้ำตามภาพ ไปวางไว้ในช่องแช่แข็งจนน้ำกลายเป็นน้ำแข็ง และอีกแก้วหนึ่งวางไว้ที่อุณหภูมิห้อง ในระยะเวลาเท่ากัน มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

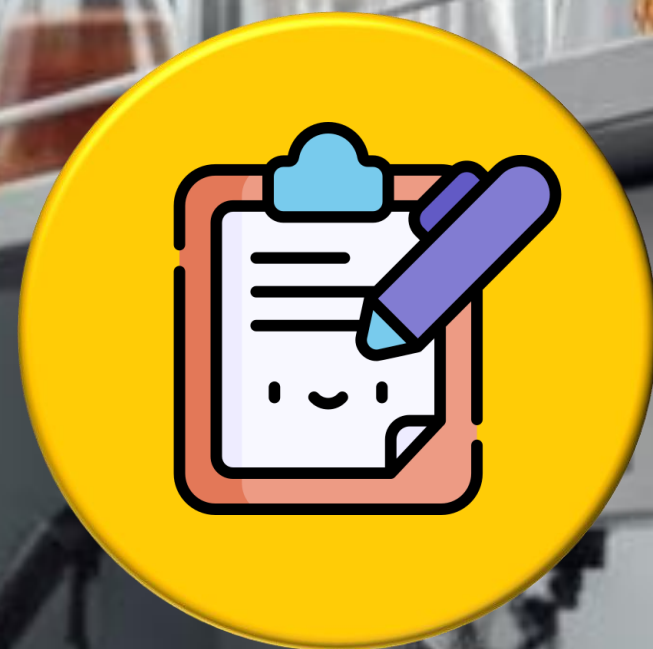
ภาพแก้วน้ำที่ใส่ส่วนผสมน้ำกับปูนปลาสเตอร์

2. บันทึกผลการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของแก้วน้ำทั้งสองใบ

.....

.....

.....

ลงมือทำกิจกรรม

นำเสนอ

ผลการทำกิจกรรม

สรุปบทเรียน

ตอนที่ 1

การผูกพันอยู่กับที่ทางกายภาพของหินเป็นกระบวนการที่ทำให้หินมีการเปลี่ยนแปลงเฉพาะขนาดและรูปร่าง เช่น ทำให้หินมีขนาดเล็กลง เป็นการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบทางเคมีของหิน โดยชิ้นส่วนต่าง ๆ ยังไม่ถูกนำไปให้กระจายไปจากตำแหน่งเดิม

ตอนที่ 2

การผูกพันอยู่กับที่ทางเคมีของหิน เป็นกระบวนการที่ทำให้หินเกิดการเปลี่ยนแปลงทางเคมี ทำให้ส่วนประกอบของหินเปลี่ยนไปจากเดิม และทำให้หินผุพังลง

ภาพที่ 1 เศษหินที่ผุพังอยู่บริเวณเชิงเขา

ที่มา: [www.pixabay.com/Herbert Bieser](http://www.pixabay.com/Herbert+Bieser)

ภาพที่ 2 หินที่มีลักษณะเว้าแหว่งเป็นรูร่องลึกลงไปเนื้อหิน

ที่มา: www.pixabay.com/Herbert Bieser

การเปลี่ยนแปลงของหินบริเวณดังกล่าวเกิดขึ้นได้อย่างไร

ภาพที่ 1 เป็นการดูพั้งอยู่กับที่ทางกายภาพของหิน
หินแตกและหล่นอยู่บริเวณเชิงเขา

ภาพที่ 1 เศษหินที่ดูพั้งอยู่บริเวณเชิงเขา
ที่มา: [www.pixabay.com/Herbert Bieser](http://www.pixabay.com/Herbert-Bieser)

ภาพที่ 2 หินที่มีลักษณะเว้าแหว่งเป็นรูร่องลึกลงไปเนื้อหิน

ที่มา: [www.pixabay.com/Herbert Bieser](http://www.pixabay.com/Herbert-Bieser)

ภาพที่ 2 เป็นการดูพั้งอยู่กับที่ทางเคมีของหิน
(เกิดร่องลึกลงไปเนื้อหินจากการเปลี่ยนแปลงทางเคมี)

บทเรียนครั้งต่อไป

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผูกพันอยู่กับที่
ทางกายภาพและทางเคมีของหิน

สิ่งที่ต้องเตรียม

- 1. ใบกิจกรรมที่ 1** เรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผูกพันอยู่กับที่ทางกายภาพ และทางเคมีของหิน และผลที่ทำให้ผิวโลกเกิดการเปลี่ยนแปลง
- 2. ใบงานที่ 1** เรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผูกพันอยู่กับที่ทางกายภาพ และทางเคมีของหิน และผลที่ทำให้ผิวโลกเกิดการเปลี่ยนแปลง

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

สิ่งที่ต้องเตรียม

3. ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การผูกพันอยู่กับที่ทางกายภาพของหิน และผลที่ทำให้ผิวโลกเกิดการเปลี่ยนแปลง

4. ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง การผูกพันอยู่กับที่ทางเคมีของหิน และผลที่ทำให้ผิวโลกเกิดการเปลี่ยนแปลง

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)